

HERMES

GASILO MARIBORSKE, EDJSKE IN DUBIJANSKE
TRGOVSKE ŠOLE:

LETO: I.

MARIBOR, 28.6.1922.

ŠTEV. 7. WF.

TILJAN: *Lili*

Pismo.

Tvoje bitje
že je oplodila moja mlada duša,
tvoje žitje
se ravna po mojem, ga posnema
in ga sluša.
Tvojo mehko dušo moja že je oplodila,
da si tvoja zaželela je krvavih svežih srag.
Divja le narava moja te je prerodila,
ni se vsrkal ti v srce moj angel, ranil te moj vrag.
Nisi se navzela moškega poguma, upa,
vztrepetala ti je duša, ko si žla le drohnobo,
oplodilo te je peklo, moja stran gorjupa.
Dva ekstrema, bol in radost, zdaj sta v moji duši.
Skusila si že bolezen, zdaj si vsrkaj še svetlobo!
Cuj peklenške vriske, užiraj božjo glasbo, ne ogluši!

RLISINOV:

Slika iz sanj.

(Konec.)

Cerkev je dišala po kadilcu, a ta duh je bil duh njenih svilenih, težkih las. Iz snežno belega mramorja je gledalo njeno krasno čelo, iz svetlomodrega baldahina njene oči. Sam oltar me je spominjal nje; živo rdeče svetnice usnic, meniške sreče zob. Celo na mestu svetnice je stala ona in zimzelen se ji je spremenil v bele cvetke.

Vse to je ustvarila moja vera v njo, a vendar nisem bil vesel tega. Porsod in ve dno le ona, ona in ona...

Ona je začetek in konec, maha in ra dost, človek in bog, vse! Kakor da ne smem misliti na nikogar razen nje, ne moliti drugoga božanstva, kakor samo njo.

Duhovnik je še hvalil: Blagoslovljena je med ženami ta najčistejša devica, vzor vseh kreposti, izvor lepote...

Nisem mogel več vzdržati, nisem mogel poslušati naslovor, ki sem jih dajal njej v svojih molitvah, in ki so bili sedaj namenjeni drugi.

Zbežal sem na polje... Komaj sem se malo oddahnil, že nor bodljav nenasitne usode.

V daljavi se je gugal njen klobuk... In moral sem iti mimo nje; ni bilo izhoda. Gledal sem v Źla kakor zločinec, ki se boji sodnika; in vendar nisem imel ničesar na vesti. Obraz mi je bil mitrozesen a ponos je bil, ki je zadrževal rdečico. Čutil sem kakor planje krvi in divjanje živcev, a presiti sem hotel in zakriti vse to za vsako ceno. To je bila klimba zaž, ki je tako odudne ne poznam.

Ona ni imela tega greha. Ne, da ni mogla prikriti svoje zadrege, ampak ni

mislilana to. Ni je bilo gram, kakor mene. Ko je šla mimo mene, sem dvignil za hip oči. Vsa je bila zadela in izpod vejic ji je drsela solza, ki se je lesketala v solncu, kakor dračulj. Nikdar do tedaj je nisem videl tako lepe.

"Nagovori!" je slišala ljubezen. "Po zdravi!" A v srcu je že ropet vladala grenka negotovost, najbolj kruta dekla usoda. Poveril sem oči in dirjal dalje...

Ko sem popoldne molil njene solze me je obiskala v moji sobici ona, ki je bila v oltarju.

Resno me je pozdravila in prekrila žala roki na prsih. Odzdravil sem in ji ponudil stol, a ni sedla.

-- "Kako ti je, sin?"
Molčal sem in gledal v Źla.
"Vem, da žpiš in kako zelo žpiš. Mir, delo, počitek, dan in noč si izpobil. Mnogo žrtvuješ eni sami ženski!"
"Ce veš, kako žpim, pomagaj in mi jo nakloni! Trugega ne rabim od tebe!"

"Ne misli, da te samo ona lahko osreči! Srečo nosi samo on, ki je nad nami! Molj k njemu!"

"Molil sem, a molter mi je samo otepsala njeno podložo in utrdila njene poteze v meni, še bolj mi je vzplamena. Za ljubezen. Vzemj mi njeno sliko in ozada vel bom!"

"No tega nimam pravice."
"Molk, da se je stisnalo brenčanje maha pred oknom.

"Li res veruješ v njeno čistost in

svečast?

"Verujem in bom veroval!"

"Kemi si jo misliš enako in se celo prese,
za me v dušni lepoti po trojem."

"Da, preseza te v vsakem oziru."

"Še enkrat: Veruješ?"

"Verujem!"

Zmračila se je soba in videl sem straš
no sliko. Tama in ogenj z zelenim plame,
nom, ogori, a ne sveti. Polmrak vlada v
zem krajestru groze. Spreletelo me je in
v mozkane sta se mi zarezali besedi in
mi venomer sumeli po glavi kraj za
"vzvenih."

Med grešniki je klečala ona, ki mi je
bila edini bog, in vila roke v obupu. Na obra
zu se ji je poznalo kako trpi. Razodeti so
ji ležali na očlu grehi, na onem očlu, ki sem
ga tako oboževal.

"Ali jo poznaš?" sem začul glas svoje
mučiteljice. Nisem mogel odgovoriti ob tako
nepričakovani sliki.

Moja zavrnjenka je prišla k meni, da
sem vztrepetal v vročini in smradu, ki ga
je povzročala njena bližina. Poleze so ji a,
stale iste. Torej ni bilo nobenega dvoma več.

Moja boginja bo zavrnjena...

Gledala me je, kakor gleda oni, ki ima
zadovoljstvo edino le v nesreči drugih.

"Jaz sem ona, ki si jo imel za najči,
stejšo, ona, po kateri si tako hrepenel", mi je
zasiknila v obraz. Obrnila se je na meh in
osmojena kila mi je udarila v obraz. Vse
jasno, tako kruto dokazano: ona - grešnica,
nerredna i mene grešnika. "Niti grešnika,
ve ljubezni ni vredna" so mi šinile besede
de moje mučiteljice skozi glavo.

Ja trenutek sem veroval v njeno ne
vrednost, a naenkrat je zmagala vera, čista
moja sveta, močna vera ranjo, ki dela ču
deže, ki se ne da omajati mihi z resnico,
njej nasprotno. Palnil sem v plamen gre
šnico in zarjovel: "Varate me, mi duhovni
peklenški; ta ženska ni ona, ker ona ne
sodi med zavrnence!"

V sobo je plamil žarek svetlobe in žena
me je blagoslovila...

"Zkusila sem tvojo ljubezen... Nad vse je
močna... kmalu boš rešen teh muk hrepenenja,
ja sedaj vedi, da te ljubi ona in da je nje
na lepa duša vredna še večjo ljubezni. Ta
fina ljubezen je čista, lepa, v mukah utrje
na, da mora zmagati. - "Zaupaj, sin, tvoja
vera ti bo pomagala!" - Prinesla sem ti go
tovost; delaj sam dalje!"

Zgimila je ta skrivnostna ženska, ki mi je
dala moči in poguma in mi utrdila vero. Prinesla
mi je gotovost in moja duša je mirna...

OTIN: A M

Roža.

Zakropljena je troja časa,
moja roža;
še neokusen je troj med,
še neodkrit sladkosti troje sled;
Naj le ostane dolgo vse tako;
misel le iz dalje naj te boža,
le v srcu beseda moja se oglasa.

RUSINOV: *SM* Greda.

Videl sem jo v južni, videl sem jo zvečer, videl sem jo pri svidu lune, in vedno me je očarala s svojo krasoto.

Gledal sem jo eno lebo vsaki dan. Šel sem v svet in se nasobil večjih lepot, a ko sem jo zopet videl, sem se razjo. Val veselja...

Kako bogatstvo je imela v sebi moja greda in kako lepote, a bogatstva nihče ni ljubil in lepote ni nihče razumel.

Ni je ščitila ograja, a je vendar nihče ni otopal. Nobeden je ni sbratil. Vsi so hodili mimo, dobri in slabi, tudi žalostni čreži, ki so izvrševali svoje rokodelstvo pri belem dnevu, a se ji nihče ni približal, ker imela je nekaj božanskega na se, moja greda.

Karsikdo bi s slastjo dihala njene cvete, a nobeden se ni upal.

Zvečer je bilo. Nekaj me je zaklicalo v mrak, k njej, k moji gredi... Sklonil sem se in podihala vse cvetke, tudi najbolj skrite, komaj zaslužene kedaj, in sem se razplakal tolike blaženosti in jo ljuboval njeno zemljo, da mi je ostarel obraz od sreče. Ne smel bi popiti toliko sladkosti, ker sem bil še mlad. Ker je bilo preveč, sem ostarel: To je bila polhora, a ono minuto, ki je ni smel nihče užiti zgen mene.

Star sem bil in moja greda me ni marala več, ker je postal moj dih zoperu in svoje poteze grde in se mi je koža na glavi, rolke so se mi tresle in rože so se jih ba, - teh žlavarjih rok, ki bi jih v strasti lah, zmečkale, uničile.

Od tega časa je minilo mnogo ča, kronosu je odpadel atom in jaz go

peč živim in moja koža je gladka in moj obraz je mlad...

Moja greda, še v iskem življenju, pa je ostarela in psi hodiyo po njej in razgrebajo njeno zemljo. Spi in mogoče sanja o meni, ki sem sam smel uživati njene lepote... Sklonil sem se in ji zašepetal: "Zakaj si zamudila svojega otkoda, moja greda, zakaj nisi odšla z menoj, da bi sedaj zopet lahko užival tvoje tajnosti?"

Greda je zavzdihnila in zaplakala. "Ko si odhajal, sem še cvela in obajeva, so me, ker niso vedeli, da si mi bi odnesel najslajše. Zanje sem bila nekaj nepojmljivo lepega, zanje sem bila ne, dobaknyena. Se sem te ljubila, ali moja ljubezen je bila le iz sočubja. Ali me moreš ti sedaj drugače ljubiti, kakor iz sočubja? Sedaj pojdi ti drugim, svežim, oč, prav ne več čistim!"

"Ali nama res ne bo več mogoče ljubiti se?"

"Menjala sva čas in to sem zakrivi. la jaz. Nikdar več ne boš užival mojih cvetk. Mlad me nočeš, in starcem se ne udajam." Začutil sem njene pojemajoče moči. Zame je postala mrtva za velhe. Ni sem se ločil težko, "Bodi srečna - z drugimi!"

Dolgo, dolgo potem sem spoznal, da je bila moja greda redok biser med ljudmi in težko mi je po njej...

SONJA: Blagor.

Lepoti tvoji blagor, ker ni priznana, blagor tvoji čistosti, ker je nihče ne hvale, blagor ti, mati, od solnca ožgana, vsa si razsekana, vsa si razrita, vsa razgorana...

JUGAJO: - A.M

Udlomek:

Moja duša je dospela vrh ograje, ki loči kraljestvo od satanovega, in čakala da plane na drugo stran. Po gladkem navpičnem lesu navzgor je bila pot črna, brezni, premočne, prekipevaljoče ljubezni. Skok navzdol, v drugo ogrado bo pot sovrastva.

Hiti, da me dohidiš na vrhu pleča in me obdržiš v ravnotežju.

Moj dnevnik skriva bolečine, katerih si krivost, in za katere bom zahteval zadoščenja iz kraljestva satanovega.

Pridi in umiri valove, ki vznemirjajo gladino mojega jezera in ogrožajo še zadnjo ladjico. - Razum. Vse ostale že leže na dnu. V prvi barži je sedel Mr.

Če zamudiš črnobeli, ki mora priti, in mi potopé valovi še razum, plame moja duša iz višine na ono stran in postal bom demon, tebi najbolj poqruben.

Moja ljubezen je dosegla vrhunc.

ABDUN: A.M

Vera.

Prisel je v cerkev starec, obraz poln rancadečih se gnilode. Kuštrava brada se mu je vila v več koncev, tankih, gladkih in mestnih, kakor hinavsko kače. Zasje so že izpadli, le ob robu so rasli sivi, redki ostanki, kakor ožgana prerijška trava. Bil je majhen, prtilikave rasti, pokvečenih nos, kakor skrivnogene roje. Kak del telesa je bil nepravilen in nelep, obleka zamazana in raztrgana. Nisem videl do ledaj osti,

dnejskega bitja.

Prtopil je celo desnico v posodo z blago, slorijeno vodo in se ves postropil, da je bil ves obraz moket in je brada dobila komice od katerih je curgala voda. Obraz se mu je raztegnil v smeh, nagnil je glavo in sklenil nos v blaženosti. V tej vodi si je moral misliti kako srečovalno sredstvo, ker se večkrat se je med maso zmočil in vedno sem zakrat zapazil na njegovem obrazu znake notranjega ugodja in zadovoljstva. Moj je torej res veroval v to vodo, moč, ki se očiženo, in jaz sem ga zavidal za to srečo.

Prisel me je zanimati in pokleknil sem poleg njega. Ni me pogledal, ždel se mi je kakor zamaknjenu. V tem gradem starec sem zasledil prelepo dušo in v njej tako močno vero, kakor je še nisem srečal v svojem življenju.

Maša je že minila, a misla so se medala, cerkev se je praznila. Starec je vzdajal, se krovil in zopet poklepal in se blaženo smehljat. Obraz njegov se mi je ždel režeča se klinka, človeškemu obrazu ni bil podoben. Venomer je nekaj mrmral, a nisem mogel razumeti, kaj govori. Le besedico "bi" in zopet: "Ja, znam, znam!" sem večkrat ušel. Čudna molitev se mi je to zdela.

Je sem postajal nestrpen v radovednosti, kako se bo postovil, kar vstane moj čudak, se ves še enkrat postropi, takrat tudi po obliki. Gre bliže altaryu in reče skronoglasno, mahajoč z rokami v poždrav: "V čeh dneh torej; zagodova! Adijo!"

Osupnil sem. Bilo je preveč. Kako majhen sem bil ob tem srečniku, ki se mi je sčudil, in sem ga imel za norčega.

OTIN: *hell.*
Zvezda je utrnila...

Zvezda je utrnila ...
Utrinek njen z neba
blesteč,
goreč
zaril se mi v želo je do srca.
Ta kamen,
moje ljubice greh,
nasim vse dni in noči
brez miru po samotnih položih ...
Z neba je padel meteor
prejasen,
prekrasen ...
Hrepenim v njegov izvor,
da se uničim v njem, neznanem bitju,
ki vzrok je žemu meteorju
gorečemu,
bdečemu,
O, ona je to bitje!
Senca njeno vidim na obzorju ...
Vsvoji čistosti vlada na višinah.
Na nebesni poti
v svoji krasoti
atom je odpihnila, ki peče me v duše globinah.
S svojim dihom mu je sliko svojo dala,
ki v stoz dahato leži,
ki grozno leži mojo dušo,
ki jo nevede je izdala.
Ni je sila,
ki bi me že podobne rešila!
Zaman prikam
in čakam.
Ti si žo mi naredila,
či me baš utešila!

noir

AMAND: *A. M.* Jaz.

Blodil sem, vedno vesel in mlad, vedno v luči, ki nam je vsem tako ljuba, v luči negotovosti, meglenosti, ki nam jo priziga Laž, da nas prikljupa nase.

Ko sem se preopil te sladke srečlobe, ko je dosegla moja duša višek ugodja v prepričanju, da je vse tako srečno in jasno, kakor v njej sami, sem začul do te, da se neznani glas, svoje najskritejše nožanjsčine:

"Vstani in vrzi se v noč, da se spo, veš!"

Poslušal sem in sem krenil v ono stran, kjer je vladala tema, pojoč in vriskajoč, kakor sem bil vajen.

In zopet me je opozoril glas: "Ne poj! Pripravi se na boli, ki jih daruje Resnica onim, ki jo iščejo!"

Preplasil sem se in hotel sem se vrni, ti. "Ali se moreš smejati, ko pričakuješ, da se drigne zavesa tvoje duše in da zagledaš svoje lice?" Zopet sem planil v noč - vedno z nasmeškom na ustnih - v najnamljivejši mrak, v najposβεjšo temo.

V temi namljivih senc, najlepših fantazmorgani me je minil, smeh in lice se je zresnilo in osbaralo. Možgane mi je biočala eno samo hrepenenje, eno vprašanje:

"Kje je Ona, Resnica?"

Bil sem v krotjestriz iskanj, v predsobi Njene palače, a vendar tako daleč od Nje. V iskanju sem bledel in ošibil, a nisem omagal, čeprav je moj obraz stal, reb in je slabeta duša v koprnjenju po spoznanju Nje. Nič mi ni bilo orednejše,

ga, kakor iskanje, čeprav je bilo brezplodno.

In zopet me je pokaral glas: "Ja, blodil si v prevelikem hrepenenju. Že so ti roke zvezane z verigami in vrat ti oklepa obroč, ki se oži vedno bolj."

Še le takrat sem sprevidel, da sem ujet, in takrat sem videl tudi na drugih, ki sem jih srečal, verige. Eni niso vedeli zanje, drugi so jih poljubovali v blaženosti in visoko čelo se jim je srečilo v temi, da so jim sledili vsi drugi, ki niso se ljubili svojih verig.

Obstal sem in skoro sem občupal nad temo. H Laži nisem hotel več, a rad bi bil še enkrat vesel, rešen bi bil rad večnega hrepenenja po Resnici.

Skozi temo sem zaslišal petje mladine in hitel sem ji naproti. Kakor božja pesem se je razlegala po temi sladka melodija. Mladina je pela:

"Čeprav je bol in črna in noč, pojoč gremo skozi njo in vriskajo."

Stopil sem v njih vrste in ni mi žal, da sem prepustil iskanja svetlim čelom.

Moj vrat je prost in roke nasijo za stavo po hodnikih, ki so jih ustvarila svetla čela v temi.

PUF: *A. M.*
Žena v trovini.

Ali ne bije v oči? Če je "Salome" tako gotova, da so Pancerjeve misli po

polnoma n. rone, kaj jih ne pobija. Sicer nisem na Puncerjevi strani, in sega branim, ker „Salomo“ ne zna, da je treba nasprotnika spoštovati in mu dokazovati, če svoje nazore.

Truga nasprotnica (Nada) je resnejša in dokazuje. Naj navedem samo nekaj delovkov! „Pisec je omenil samo dejstvo uporabljanja ženskih moči v trgovini, tudi je navedel škodljive posledice, ni po omenil vzrokov, ki nas silijo, da si iščemo službo.“

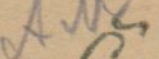
Puncer nam bi moral pokazati, kako naj dobi žena drugo službo, primernejšo zanj. Tega ni naredil, ampak diktatorsko je ukazal: „Omejiti je treba ženski trg, naraščaj na minimum in ga vedno mesibiti z moškimi.“

Kakor nam pravi „Nada“, je žena prisiljena stopiti v trgovino. Vzrok naj nam pove sama: „Kakor je pokazalo zadnje števje, je v Sloveniji nekaj deset tisoč žensk več, kakor moških. Ta diferena gre na račun izgub v svet. vojni. Radi tega moč, no občutimo veliko vrzel v vrstah ročnih in nič manj duševnih delavcev. (Kako se to sklada z velikansko brezposelnostjo. V. želi ni in tujnjice maše ženske) Torej je dolžnost nas žensk, da stopimo na mesta manjkajočih. (Ali se ne pehamo vsi za službami? Tudi moški in strzolom.)

„Nasveč, naj se vrnemo k svojemu pravemu poklicu, materinstvu, bi bil upravičen, če bi bil še potreben.“ Če bi žena čaka, krala brez službe na moža, češ, moj poklic je materinstvo, koliko bi jih ostalo brez kruha! Žena ostane v službi dokler se poroči. Če se ne, zagotovljen ji je vseeno obstanek. Puncer se je gotovo naslanjal na Oswaldov stavek: „Noben narod ne potrebuje učnih žen, učnih deklet, tembolj

pa čemo potrebovali - zdravih mater.“ (Smernice novega življenja, 54.) Mendani hotel s tem imenovati trgovske dijakinje „učena dekleta“. Skoro bi moral reči, da službi njih izobrazba delu in samo delu. Kontoristinja ni duševna delavka, ampak baš tako mehanska, kakor delavka v tavnici. Njeno delo je zato moškemu tudi nečasno, ker je zmožen mnogo več in opravlja večkrat delo, ki ga ženska ne bi zmožla. Žato so ženske moči potrebne, ker bi se moški njih dela sramovali (n. pr. korespondenca z določeniimi frazami ali celo s formularji, strojepisje itd.)

Žena je v kontorskih potrebna tudi zato, ker lahko opravlja dela, ki jih mož ne zmore in sicer, ker ni potrpežljivi in marsikdaj tudi potršen. Ja uživa žena protekcijo, je nepobidno. Tega pa so krivi moški sami. —

OTIN: Čakam...

Čakam trenčka, ko boš poljub mi dovolila, ko se razbica v trpijenju moja duša v tvojo bo izšla.

O, premočan bo ta opoj, trenutek ta — nebeški soj, ker boš ti, angel, za trenutek moj. Čakam, a se bojim trenčka,

ko v moji duši bila bo božna smrt neznanim se sladkastim, ki so sovražne vsem bridkastim.

Prhitim v presladkem upu koprneč, a molim: „Naj, da sladkost ne zmaga in mi bridkost je preč!“

SLAVOLJUB: Vrtovec Za svobodo.

(Konec.)

Prošlo je nekaj mesecev, odkar smo za-
pustili naša prijatelja. Kosovo je bilo naša
čeno vojaštva. Bledi mesec je plaval na nebu.
Zdaj se je jasno pokazal, sedaj se je zopet
skril za oblake, kakor da hoče izbrisati spo-
mine, ki so se ga oprijemali v trenotku, ko
je popledal zbrano vojsko. Prav tako je bi-
lo pred stoletji. Prišla je vojna, prišel je
sovražnik - Turčin in na Vidov dan je po-
stalo Kosovo grob srbskega junastva. Isto
sedaj, samo s to razliko, da srbski junaki
ne bijejo boj za vero, ampak za svobodo
slovanstva.

Vse je bilo mirno. V zraku je ležalo ne-
kaj dušeclega. Ob dogorevajočem ognju se
snidemo zopet z našima znancom.

"No, tukaj se zopet najdeva Milan!" pravi
Ilišan svojemu prijatelju, ki ga je po dolgem
času zopet srečal na grobovih cveta srbskih
junakov. Potem je nadaljeval, veselo kakor,
da bi pravil ded vnučku svoje junaške do-
življaje.

In, da bi vedel, kako smo jih izirali
s temi vračovi. Toda ne misli, da je šlo to
vse diplomatičnim potom. O, ne, dragi pri-
jatelj, tu smo se dogovarjali z bombami,
s handžarji. Oh kakoga življenja bi si na
velike želeli. Svoboden kot sokol v zraku, ki
ne gleda drugega, kakor kje bi prijel, da
bi prej uničil svojo žrtev, svojega sovraž-
nika, sem živel tu. Bojeval sem se ne samo
tisoci in tisoci so umirali za našo svo-
bodo. Sedaj pa, tovariš, sem prepojen. Vi-
del sem, kako lahko je umreti za domo-
vino z blaženim nasmehom na ustni-
cah, še posebno če se človek bori za njeno
svobodo. In še več bi ti lahko našteval,

junastkih činov, bojev in drugega, toda
za danes bodi dovolj! Jutri nas čakata
še veliko delo...

x
x

Končan je boj. Podolgem klanju so
se zopet oglasile trombe, oznanjevalke mi-
ru. Le v daljari se še sliši prasketanje
pušk. Pred kratkim časom je divjal bod-
boy na življenje in smrt. Tisoče mladih
je orilo v strasti po krvi, sedaj pa se
sliši le še zamolklo jecanje. Koliko ži-
vljenj je bilo samo ta dan položemih na
oltar domovine? Mladih življenj, polnih
moči, idealov, je izdihnilo danes tu svojo
dušo. Med topli padlih bratov junakov
ležita tudi prijatelja Milan in Ilišan.
Ilišan je imel na prsih zevajočo rano,
iz katere je še počasi curjalo srčno
kri. Milan, njegov zvesti drug, je ležal
onesveščen zraven njega. Večerni hlad
ga je kmalu vzdramil in ogledal se je
najprej mrtvega tovariša. Stonil se je
nadenj, poljubil mu srčno kri in re-
kel s tresočim glasom:

"Pocivaj v miru dragi tovariš. Iskral
si mir in našel si ga v boju za svobodo
slovanstva!"

TILJIAN: A. M.
Uplojitev.

Kmalu potem, ko sem spoznal bolešt,
sem srečal tebe, moja uplojiteljica. -
Skupno sta mi vsilili v roko pero, z
kazom, naj razodenem svojo notranjost.

Ker sem se poznal šibkega in ker sem se bal neuspehov in očitanj, ga nisem hotel sprejeti.

Zagovarjala si mi zmožnosti, v katere nisem nikdar veroval in jaz sem se zbal lepote svojih sil, ker nisem vedel, kako naj bi jih uporabljali.

Ko si videla te moje misli, o Bolečina, si se mi zarežala v obraz in mi rekla, da ti bom še hvaležen nekoč za orožje, ki si mi ga sama dala. Sedaj razumem tvoje besede, o Bolečina. S peresom si lečim rane, ki mi jih zadajaš.

Vprašal sem te, kako dolgo bo trajala moja služba, in odgovoroma je prestrašil. Doktor me bo ohranila Bolečina človeka.

Ni mi dano skrivati svoje najsvedejše, ker drugi smejo.

Hotel sem užežati tebi in njej, Bolečina, a vrnil sem se; hotel sem vama vrniti pero, ki me je peklo med prsti, a ništa ga hoteli vzebi. —

Danes sem te vprašal, moja ljuba: Kako dolgo? "Večno, dokler boš živel, dokler boš čutil, ljubil, trpeel. Moj duh bo s tabo na veke. Jaz sem oplodila tebe, ti oplodij drugo!" —

WOLGIN:

Elektrika.

(Konec.)

Hitri razvoj elektro-kemične industrije v zadnjih letih, nam jasno kaže, da se pridobitev čistih kovin in ločitev kemičnih zvez posredno elektrolyze ne smatrajo več, kot Hall eksperimenti. Ko je odkril T. Wöhler l. 1827. aluminij, je bila pridobitev, če v naravi tako razširjene kovine zelo otežkočena in do radi velikih stroškov

Še leta 1868. je stal 1kg aluminija 17000^l-, docim pridobijo v sami električni kemični tovarnici v Schaffhausenu dnevno nad 4000kg aluminija. Galvanoplastična (H. Jacobi.) se razvija že več desetletij, kar najboljše. Tudi uporaba elektr. toka za razširjevanje min in proizvodnja je toplote se izpopolnjuje že od početka prejšnjega stoletja. Odkar je odkril Davy (l. 1810.) v svečlobnem loku (Lichtbogen) izvor toplote z nedosežno intenzivno, se je uporaba še bolj drignila. Ugodni uspehi, ki so bili v tem doseženi, so izzvali popolnoma novo tehniko, ker elektr. varjenje, livanje temeljita v prvi vrsti na uporabi visoke temperature svečlobnega toka. Škmalu so prišli na misel bo toplote uporabiti, kot kahalno in kurilno sredstvo.

Tudi za praktično uporabo v medicini in v zobotehniški vedi si je pridobila električno žarenje veliko važnost.

Iskro, katero je Voltor iznajdljivi duh odzvel kovinam, se je izpremenila v svečlobni lok, ki nam ne razkriva samo temo preteklosti, nego nam kaže že v boljše morje prihodnosti. —

ABDON:

Meja.

V ječi ---

Jelniki, vsi zgladeni so si kradli kruh, in se bili do krvi za umazano do. Vzlic Jakobci so opravljali najbolj divja opravila, najnižkakovnejše službe. Tako so si krepili srce volje in jo nevede čuditi v neomejenost na slovo

drugih. Svoja opravila, so opravičali z neko demonsko sledkasto in komaj čakali ure, da se bodo smeli zvesti med drugimi. In to je bila ura obeda. Ječarja niso mogli, niso smeli, zato so neusmiljeno, z vidno slasbjo bili svoje sotrpine. -

Delali so gigantsko, jedli kakor otroci in še to je bila v vodi kuhana zelenjava. -

In človek se je že bližal demonu ---

Eden med njimi, ki je bil demonu najbližji, je vstal neki dan o polnoči. Sanjalo se mu je, da je dvignil svet s tlečajev. Mo-homa je zbudil vse sossanovalce in jim ka- grmel, da opravi on vse, kak bi morali oni narediti.

Zasmejali so se mu, on pa je potrkal na vrata. A ječarja ni bilo.

Zbudil je ječarja, ki mu je s pomočjo straž- nihov pripel verige in ga odvedel na delo.

Razkoračil se je in zažvenketale so veri- ge.

"Kdo hrano dobim danes jaz, ker opravi- vse delo sam," jer rekel ječarja. Ječar se jim je nasmejal. "Dovolijo to drugi?" -

"Dovolijo, ker jaz hočem."

Ječar je odšel.

Vojak se je smejel strašnemu človeku.

Arestant se je lotil dela.

Delal je, kakor blaznes, mrzlično, divje in je pel pri delu.

Drobtje je padalo bliskoma in svoje dnev- no delo je dokončal v eni uri. Delal je neumorno naprej, dokler mu ni prinesel vo- jak korita za sedem mož.

Bila je enejsba ura in on je delal dalje z groznim nasmehom na ustnicah.

"Korilo!" --- Šterilke 41 - sedem porcij. Ječarja je bilo vseeno.

Sestero jebnikov je sedelo na klopi in mrko opozorilo svojega namasbnika. Vsi so že kosili, samo kosilo št. 41, se je še

biskala v solncu. Klicali so ga, a ni šel. Sa- mo grozno se je zasmejal, menjal prastor, in kopal dalje.

Prinesli so mu kosilo. Pograbil je vse skru- paj in zaludal daleč od sebe.

"To smrdljivo vodo naj pijem. Zemljo, zemljo sladko, tako opojna je, tako polna moči, --- In gigant je delal dalje. ---

Delal je kakor stroj, vedno v enakem tempu, in ta bempo je bil grozen. Mra- čilo se je. Nekaj se je zganiilo v njem, a on ni hotel opustiti. Vse bitje mu je kričalo po počitku, a demon v njemu ga je sibil dalje. ---

A zmazala je narava.

Vrel cizek žirodeče krvi mu je bruh, mil iz ustnic in nosnic.

Reklensko se je zasmejal. ---

Ves umazan od krvi, je delal dalje, še hitreje nego prej.

Samo smejal se je in vzklikal: "Kaka sledkasto!"

Čez eno uro se je zgrudil, zoril roke v zemljo in se zagrizel vanjo gorlo, mast, no, dišečo zemljo! Hotel preseči človeka in zato je moral zgimbi izmast ukih.

Tako končajo ljudje demoni. ---

RUSINOV: A.M.
Roman.
(Konec.)

Spoznal je, da je ohola gosposka in ho- tel jo je navaditi skromnosti, zamenjal je svojo fino obleko strdo prieno in šel med delavce, klapce strojev, in se muciil z njimi ored.

Njen bog je postal umazan prepoten.

3807
v/uv
65-
delavec, zamenjal je pero s kleščami in ka-
divom. Ona pa se je še vedno kazala v svili
in vlekla v parfumu umite gospodične nase.
• Njena ljubezen pa je bila velike in kakor je
prej ljubila pesnika, je ljubila sedaj pre-
prostega delavca.

Nekoč je šla na izprehod in pridružil
se ji je delavec z razmišljenimi lasmi v
modri, masbni bruzi, oliseči po strojnem
olju. Bil je njen bog.

Umazala si je roke v njegovih, a mu jih
ni umaknila. Ho mu je prihodila in mu
povedala, kako sved ji je v tej obleki, jo je
objel in pribisnil nase, kakor brat sestro,
nežno kakor otroka. Amalu za tem je stopil
iz žvornice. Spoznal jo je popolnoma:

Redno sta se sestajala in na nekem se
stanku ji je povedal, da je dobil službo v
uredništvu znanega dnevnika.

"Amalu boš moja!"

Skrila je glavico v njegove prsi in se
nasmehnila v sreči.

"Pusti svoje bogastvo in pridi k meni.
Prestrašila se je teh besed. " Brez do-
voljenja ne morem. Ali te nisem razumel
"želo dobro si me razumela. Prosil sem bi
zvoje večnosti za tvojo roko in tvoj oče
je vrpel ožeg prag. Če vzameš onega na-
dubega žvorničarjevega sina, dobiš krasno
doto; če greš z menoj, ne smeš se več pro-
kazati pred njegov očevski obraz. Tvoj
denar bi mu oblačil, ker jaz ljubim tebe in
njegov denar!"

Tresla se je razburjenya. — "S tabo ga
revna, sama, a grem s teboj, in bi si mi vse
"Naj te objamem, za te besede, biser moj!"

Šla sta v življenje in delala za svoj
kruh in svoje otroke. Srečna sta bila, ker
mista imela drugega, kakor svojo ljube-
zen. — — —

Uprava: Odbor izobražev. krožka dijakov trg. šole v Mariboru.

Urednik: ADO MAKAROVIC. — ~~~~~

